בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב, עִיר שׁוֹמְרֵי הַלָּשׁוֹן, עִיר הַשִּׂמְחָה!

גְּלָיוֹן רי״ז ו פָּרָשַׁת וָאֶתְחַנַּן – נֻחֲמוּ תשפ״ה

נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת

חֵן שֶׁל שֶׁקֶר!

* * *

פַּעַם דִּבֵּר מו״ר שְׁלִיט״א שִׂיחָה נְחוּצָה וְנִפְלָאָה מֵעִנְיַן אָדָם שֶׁהוּא 'נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת', וְאֵין הַכַּוָּנָה שֶׁהוּא מְחֻזָּר עַל הַפְּתָחִים לְבַקֵּשׁ צְדָקָה... אֶלָּא 'נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת' הַכַּוָּנָה שֶׁהוּא נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת כְּדֵי לְקַבֵּל כָּבוֹד וַחֲשִׁיבוּת...

וְהַדָּבָר מְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״ו, שֶׁרַבֵּנוּ אוֹמֵר שָׁם: 'עִקַּר הָאֱמֶת - כְּשֶׁאֵין הָאָדָם נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת'; וּמַסְבִּיר רַבֵּנוּ, שֶׁכַּאֲשֶׁר נִמְצָא אָדָם כָּזֶה בִּפְנֵי רַבִּים - נוֹפֵל עָלָיו פְּנִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וּשְׁקָרִים, כִּי מֵחֲמַת שֶׁהוּא רוֹצֶה לָשֵׂאת חֵן בְּעֵינֵי אֲחֵרִים, עַל־כֵּן הוּא עוֹשֶׂה כָּל־מִינֵי תְּנוּעוֹת מְסֻיָּמוֹת, וְהוֹלֵךְ בְּצוּרַת־הֲלִיכָה מְסֻיֶּמֶת, וְעוֹשֶׂה כָּל־מִינֵי פַּרְצוּפִים שׁוֹנִים, הָעִקָּר לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי אֲחֵרִים... וְנִמְצָא שֶׁהוּא 'נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת'.

וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ, שֶׁאֶפְלוּ אִם אֵינֶנּוּ 'נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת' בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה - כִּי יֵשׁ לוֹ כְּבָר פַּרְנָסָה מְשֻׁלָּו, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא נִצְרָךְ לְכָבוֹד וַחֲשִׁיבוּת מִן הַבְּרִיּוֹת.

וְאָמַר מו״ר שְׁלִיט״א, שֶׁאָדָם הַנִּתְפָּס בָּזֶה - עָלָיו אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בִּיצָה לב:): **'הַנִּצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת חַיָּיו אֵינָם חַיִּים'**; כִּי אֵין לוֹ מְנוּחָה לְרֶגַע, וְהוּא תָּמִיד מַשְׁגִּיחַ עַל 'מָה הַהוּא יַגִּיד' וְ'אֵיךְ פְּלוֹנִי יָגִיב לְמַעֲשַׂי', וְהַאִם יְדַבְּרוּ מִמֶּנּוּ, וְאֵיךְ יֵרָאֶה עַצְמוֹ כְּאָדָם מְכֻבָּד... וּכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחַ רַבֵּנוּ זַ״ל אִישׁ אֶחָד (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן מז) שֶׁהִתְאַוָּה לִהְיוֹת מְפֻרְסָם, וְאָמַר לוֹ: 'הֲלֹא לֹא תּוּכַל אֲפִלּוּ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בֶּאֱמֶת, כִּי תִּצְטָרֵךְ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ לְכַוֵּן שֶׁיִּתְקַבְּלוּ מַעֲשֶׂיךָ בְּעֵינֵי בְּנֵי־אָדָם וְלֹא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֲבוֹדָה קַלָּה לְשֵׁם שָׁמַיִם'; מַה־שֶּׁאֵין־כֵּן אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לֹא לִהְיוֹת 'נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת' - יֵשׁ לוֹ שַׁלְוַת הַנֶּפֶשׁ, וְהוּא מְשֻׁחְרָר מִכָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל גַּאֲוָה וְיֵשׁוּת, הַהוֹרְסוֹת אֶת שִׂמְחַת חַיָּיו.

[וְדֶרֶךְ אַגַּב אָמַר מו״ר שְׁלִיט״א, שֶׁגַּם יוֹצֵא מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הִתְעוֹרְרוּת נִפְלָאָה כַּמָּה חָשׁוּב לָאָדָם לְבָרֵךְ "בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בֶּאֱמֶת", הַיְנוּ לְשֵׁם ה׳ אֵל עוֹלָם בְּלִי שׁוּם פְּנִיּוֹת וְכַוָּנוֹת צְדָדִיּוֹת כְּלָל, רַק לְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ עַל הַמָּזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי אִם רַבֵּנוּ זַ״ל נָקַט לְדֻגְמָא בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן דַּיְקָא, סִימָן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה עִנְיָן מְיֻחָד לְבָרֵךְ בְּרָכָה זוֹ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה בְּלִי שׁוּם פְּנִיּוֹת כְּלָל, אַשְׁרֵי הַנִּזְהָר בִּבְרִכַּת־הַמָּזוֹן תָּמִיד לְבָרֵךְ אוֹתוֹ בְּשִׂמְחָה וּמִתּוֹךְ סִדּוּר, כִּי אֵל אֹשֶׁר וְעֹשֶׁר יִזְכֶּה בָּזֶה וּבַבָּא לָנֶצַח י].

וְאָמַר מו״ר שְׁלִיט״א, שֶׁכָּל זֶה נִכְלָל בְּעִנְיַן 'חֵן שֶׁל שֶׁקֶר' - שֶׁהוּא מְנַסֶּה תָּמִיד לִשָּׂא חֵן בְּעֵינֵי בְּנֵי־אָדָם עַל־יְדֵי הִתְנַהֲגוּת מְסֻיֶּמֶת וּמְשֻׁנָּה, וּבֶאֱמֶת אָדָם צָרִיךְ לִשְׁמֹר עַצְמוֹ מְאֹד שֶׁלֹּא יִפֹּל אֶל הַ׳חֵן שֶׁל שֶׁקֶר׳ הַזֶּה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: 'לְרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה חֵן שֶׁל אֱמֶת' - כִּי זוֹ דֶּרֶךְ הַצַּדִּיקִים, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חֵן דִּקְדֻשָּׁה, וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם, דִּבּוּרֵיהֶם וַהֲלִיכוֹתֵיהֶם מְלֵאִים עִם חֵן אֲמִתִּי, וְהִמְשִׁיךְ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל לוֹמַר

בְּעַנְוָתָנוּתוֹ: 'וְאָמְנָם לֹא זָכִיתִי לַ'חֵן שֶׁל אֱמֶת' כָּזֶה, אֲבָל תְּהִלָּה לָאֵל נָקִי אֲנִי מֵ'חֵן שֶׁל שֶׁקֶר'!'...

כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר - אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת נָקִי מֵ'חֵן שֶׁל שֶׁקֶר', וְהוּא אֵינֶנּוּ 'נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת', הוּא זוֹכֶה לִהְיוֹת בֶּן־חוֹרִין אֱמִתִּי, וְהוּא לֹא עוֹקֵב תָּמִיד מָה אֲחֵרִים אוֹמְרִים עָלָיו, וּמָה חוֹשְׁבִים מִמֶּנּוּ וְכוּ', וְהוּא אֵינֶנּוּ מַשָּׂוֶה דְּפוּס־הִתְנַהֲגוּתוֹ לְ'מָה אֲחֵרִים יַגִּידוּ', כִּי זֶה שֶׁקֶר אֶחָד גָּדוֹל... **אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת אֱמִתִּי עִם עַצְמוֹ, וְכָל מַעֲשָׂיו וּדְרָכָיו צְרִיכִין לִהְיוֹת כְּפִי 'נִקְדַּת הָאֱמֶת' שֶׁבּוֹ, וְאֵינֶנּוּ מִשְׁנֶה מֵאוּמָה מֵחֲמַת שֶׁמִּסְתַּכְּלִים עָלָיו, וְאֵין אָצְלוֹ הַבְדֵּל בֵּין אִם נִמְצָא לְבַדּוֹ וּבֵין אִם נִמְצָא לְיַד אֲחֵרִים, מַעֲשָׂיו הֵם טוֹבִים וְשָׁוִים בְּכָל הַזְּמַנִּים!**

הִמְשִׁיךְ מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א וְאָמַר, שֶׁהַדָּבָר מְבֹאָר גַּם בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצ"ז, שֶׁרַבֵּנוּ אוֹמֵר שָׁם: 'וְזֶה יָדוּעַ, שֶׁעֲנָוָה בְּלֹא חָכְמָה אֵינָהּ כְּלוּם, כִּי בְּוַדַּאי אֵין זֶה מַעֲלַת הָעֲנָוָה, לְהֵרָאוֹת עַצְמוֹ בִּכְפִיפַת רֹאשׁ בְּדֶרֶךְ שְׁטוּת כְּאִלּוּ הוּא עָנָו, כִּי זֶה עֲנָוָה פְּסוּלָה, וְעִקַּר הָעֲנָוָה כְּשֶׁהִיא בְּחָכְמָה'; כִּי בָּזֶה יְכוֹלִים מְאֹד לְהַטְעוֹת בְּנֵי־אָדָם, שֶׁאָדָם מַרְאֶה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא 'עָנָו' וְ'שָׁפֵל', וְאִם לְמָשָׁל רוֹצִים לִתֵּן לוֹ מָקוֹם לָשֶׁבֶת - הוּא מַרְאֶה שֶׁאֵינֶנּוּ צָרִיךְ, וְהוּא עוֹשֶׂה תְּנוּעוֹת מְסֻיָּמוֹת בְּיָדָיו שֶׁל "זֶה בְּסֵדֶר... לֹא צָרִיךְ"... וְכִי מִשֶּׁהוּ רוֹצֶה לְכַבֵּד אוֹתְךָ?! **אַתָּה עוֹשֶׂה יֵשׁוּת מֵעַצְמְךָ, וְחוֹשֵׁב שֶׁאַתָּה כְּבָר 'מַשֶּׁהוּ', וְעַל־כֵּן אַתָּה הוֹלֵךְ בְּצוּרָה כָּזֹאת וְעוֹשֶׂה כָּאֵלֶּה תְּנוּעוֹת... זוֹ לֹא עֲנָוָה, אֶלָּא חֲתִיכָה שֶׁל גַּאֲוָה!**

וְהָעִקָּר - שֶׁיִּזְכֶּה הָאָדָם לִ'נִּקְדַּת הָאֱמֶת', שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וָעֵד שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹּה, וְהוּא יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה הַכֹּל וּבְכֹחוֹ נַעֲשֶׂה הַכֹּל, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא יָבוֹא לִשּׁוּם גַּאֲוָה וְיֵשׁוּת, וְגַם אִם נוֹתְנִים לִי מָקוֹם לָשֶׁבֶת - אַדְרַבָּה, אֲנִי אוֹמֵר 'תּוֹדָה רַבָּה', וְיוֹשֵׁב, וְלֹא חוֹשֵׁב כְּבָר שֶׁ"רוֹצִים לָתֵת לִי כָּבוֹד"... כִּי עִנְיָן שֶׁל עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת הוּא עִנְיָן פְּנִימִי, שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְבִטּוּל אֲמִתִּי, וְשׁוֹרָה אֶצְלוֹ 'נִקְדַּת הָאֱמֶת', וְעוֹשֶׂה אֶת מַה שֶּׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת בֵּין בִּפְנֵי אֲחֵרִים וּבֵין לֹא, וְלֹא אִכְפַּת לוֹ כְּלָל מָה אֲחֵרִים יַגִּידוּ, וַאֲפִלּוּ אִם זֶה יִהְיֶה מוּזָר בְּעֵינֵי אֲחֵרִים, וְרַבָּם לֹא יִהְיוּ מְרוּצִים מִמַּעֲשָׂיו - מַה לִּי עִם אֲחֵרִים? אֲנִי מִתְנַהֵג כְּפִי דַּרְכִּי!

[אַךְ כַּמּוּבָן, אֵין הַכַּוָּנָה שֶׁאָדָם יַעֲשֶׂה דְּבָרִים מוּזָרִים מֵחֲמַת שֶׁ'הוֹלֵךְ כְּפִי דַּרְכּוֹ'... לְמָשָׁל: שֶׁפֻּתְאֹם הוּא מַגְבִּיהַּ קוֹלוֹ וְצוֹעֵק וְכוּ', אוֹ שֶׁעוֹשֶׂה דְּבָרִים מְשֻׁנִּים וּבִלְתִּי רְגִילִים, אֶלָּא מְדַבְּרִים שֶׁאָדָם זוֹכֶה לַעֲסֹק בִּתְפִלָּה, בְּלִמּוּד תּוֹרָה, אוֹ בִּשְׁאָר עִנְיָנִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, וַאֲפִלּוּ בִּדְבָרִים גַּשְׁמִיִּים, אֲבָל הַרְבֵּה פְּעָמִים הוּא 'עוֹשֶׂה חֶשְׁבּוֹן' לַאֲחֵרִים - מָה הַהוּא יַגִּיד, וְאֵיךְ הַשֵּׁנִי יָגִיב וְכוּ', וּצְרִיכִים לָדַעַת שֶׁזֶּה נִקְרָא 'חֵן שֶׁל שֶׁקֶר', וְאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת עִם אֱמֶת!].

אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת מְקֹרָב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וְלִשְׁמֹעַ לְמוּדֵי הַחַיִּים הַיּוֹצְאִים מִפִּיהֶם - "מְקוֹר חַיִּים פִּי צַדִּיק" (מִשְׁלֵי י, יא), וּלְצֵיתַ לְכָל דִּבְרֵיהֶם אֲשֶׁר כֻּלָּן זֶרַע אֱמֶת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז), לְלַמֵּד לָאָדָם הֵיאַךְ יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לִ'נִּקְדַּת הָאֱמֶת', וְיִחְיֶה חַיִּים אֲמִתִּיִּים עֲלֵי־אֲדָמוֹת; אַשְׁרֵי לוֹ!

"אַתָּה לֹא חַדְוָר שָׁלִי"...

סִפֵּר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א עַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהָיָה מֵפְיִן בִּרְחוֹב יָפוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, וְהָיָה רָגִיל לוֹמַר לָאֲנָשִׁים שֶׁלֹּא רָצוּ לִתֵּן צְדָקָה: "**אַתָּה לֹא חַדְוָר שָׁלִי**"... כְּשֶׁתָּמְהוּ לְפָשֶׁר הָאִמְרָה, עָנָה וְאָמַר: **חַדְוָר שֶׁמְּחַלֵּק אֶת הַדְּאָר, הוּא מְחַלֵּק רַק בַּעֲתוּבוֹת חֲרִשּׁוּמוֹת אֲצִלּוֹ, כִּי לְכָל מִכְתָּב יֵשׁ אֶת הַכְּתֹבֶת שֶׁלּוֹ... אוֹתוֹ דָּבָר פֹּה, יֵשׁ אֶת הַדְּוָרִים שֶׁהֵם אֲמוּרִים לְהָבִיא אֵלַי אֶת מַה שֶּׁצָּרִיךְ, וְכַנִּרְאֶה שֶׁאֵלּוּ הָאֲנָשִׁים הֵם לֹא הַדְּוָרִים שֶׁלִּי... יֵשׁ לָהֶם כְּתֹבֶת אַחֶרֶת...**

לְמוּד נִפְלָא הוּא, סָיֵם מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִסְמֹךְ אַךְ וְרַק עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁבְּוַדַּאי יַמְצִיא לוֹ כָּל צָרְכָּיו, וְגַם הַנּוֹתְנִים – הֵם שְׁלִיחִים שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ!